

[L. D. Rasmussen.]

tisk Erfaring viser jo, at dette udmærket godt lader sig gøre, Erfaringen viser, at de meget store Virksomheder ikke alene kan bære en ordentlig Arbejdsløn, men tillige er fuldt ud konkurrencedygtige.

Ved at gennemgaa Statsregnskabet faar man i øvrigt det Indtryk, at vort Samfund maa være ret velstillet. Jeg ser saaledes, at der til Militærudgifter fra 1900—01 til nu, 1929—30, er anvendt 1 415 Mill. Kr., i de første 14 Aar, altsaa Normalaarene, er der anvendt ca. 310 Mill. Kr., og det er ret ejendommeligt og ganske interessant, at alt, hvad der er indkommet i direkte Skatter i disse 14 Aar, nemlig 214 $\frac{1}{4}$ Mill. Kr., er blevet slugt af Militærvæsenet, og saa er der endda et Underskud paa ca. 95 Mill. Kr. I Krigsperioden blev der anvendt ca. 495 Millioner, og efter Krigen er der anvendt 610 Mill. Kr. Anvendelsen af dette mægtige Beløb til ganske uproduktive Formaal kunde man dog neppe tillade sig i et meget fattigt Samfund. Ganske vist maa jeg paa den anden Side erkende, at Statsgælden er vokset betydeligt, men Stigningen er dog ikke saa stor som den samlede Udgift til Militærvæsenet, idet Stigningen i Statsgælden udgør 1 155 Mill. Kr. Stigningen ligger saaledes, at i de 13 Aar fra 1900 til 1913, altsaa til Krigens Indtræden, var Stigningen 134 Mill. Kr., i 6 Aars Perioden 1914—19 var den 429 Mill. Kr., og i 10 Aarsperioden 1920—29 var den 592 Mill. Kr. Alene Rentepengene for denne Statsgæld har i Tiden fra 1900 til 1929 udgjort den betydelige Sum af 759 $\frac{1}{4}$ Mill. Kr.

Jeg har søgt i meget store Træk at vise Linien for Indtægterne og Formueafkastningen i vort Land, og jeg har vist ganske lidt af de frie Kræfters uheldige Indvirkning. Jeg har ogsaa i en Sidebemærkning nævnt en Institution, Militærvæsenet, som jo altid har været ret graadig: den har i den angivne Aarrække kostet ikke mindre end 1 415 Mill. Kr. Jeg vil ikke være uartig, men jeg fristes til at sammenligne denne Institution med en Gøgeunge, der hensynsløs og umættelig kræver ind og sluger alt. Og den maa jo, saa længe der endnu er Liv i den, ogsaa gøre dette; den kan overhovedet ikke andet, thi det byder selve dens Eksistens og dens Udvikling; den kan ikke staa stille, thi i samme Øjeblik forfalder den og kan ikke mere bruges. Der vil sikkert ikke være nogen, som vil modsige mig, naar jeg hævder, at Formaalet med Militærvæsenet, den egentlige og virkelige Hensigt, er og kan kun være at benytte Materiellet

og det dertil uddannede Mandskab til Krigsførelse. Man maa kalde det Neutralitetsforsvar, man maa kalde det, hvad man vil — at kunne føre Krig, og eventuelt at ville føre Krig, det er Formaalet med Militærvæsenet. Ellers vilde dette Væsen jo overhovedet ingen Formaal have. Og hvad er Øjemedet med en Krig? Det er at dræbe de flest mulige Mennesker og at ødelægge Værdier i ganske ubegrænset Omfang. Militærvæsenet kan derfor med Rette kaldes en Ødelæggelsesinstitution.

Jeg vil da gerne som denne Institutions mest iøjnefaldende og skarpeste Modsætning nævne Sociallovgivningen og nogle af de Udgifter, der knytter sig hertil. Sociallovgivningens eneste Formaal er jo paa den mest hensynsfulde Maade at opretholde Liv, Hjem og hjemlig Lykke for de Tusinder af Mennesker, der uden egen Skyld ikke er i Stand til at klare sig. Altsaa Humanismen, Samfølelsen paa den ene Side og Ødelæggelsesinstitutionen paa den anden Side — jeg tør vel fremhæve det som de skarpeste Kontraster. Men trods denne klare Modsætning, hvor man — rent menneskeligt set — har let ved at vælge sit Sympati standpunkt, for saa vidt man overhovedet er i Stand til at sætte sig selv i andre Menneskers Sted, saa ser man dog endnu i alt for mange Tilfælde en vis Sympati med Anvendelsen af de mange Penge til Militærudgifter, til Militarismen, og en Modvillie mod de sociale Udgifter.

I det foreliggende Finanslovforslag er der paa § 15, som angaar Sociallovene, et Beløb paa i alt ca. 76 Mill. Kr. Dette Beløb omfatter jo alt, hvad der hedder Sociallovgivning. Jeg skal ikke nægte, at Udgifterne hertil i 1900 var meget lave, de var paa 4 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Man maa ogsaa erindre, at dette Beløb ene blev anvendt til Sygekasser og til Alderdomsunderstøttelse. Men den Gang var Tanken om Samfundets Pligter paa dette Omraade ogsaa kun paa sit Begyndelsesstade; Tanken om, at i et velordnet Samfund bør den stærke tage sig af den svage, saa der virkelig bliver vist Samhørighed, var begyndt at spire. Man havde taget sig af de syge og de gamle. Senere har man taget forskellige andre Opgaver op, Opgaver som at tage sig af de vanskelige Børn, tage sig af Børn af Enker, af Invaliderne og af de arbejdsløse. Men der mangler et lille Led endnu, som jeg gerne vil pege paa. Ligesom vi har Institutioner, der optager de gamle, Alderdomshjem, saaledes burde vi ogsaa have Invalide-asyler, Asyler for disse stakkels Invalidere,